

Ályktun haustþings SSNV 2026

Haustþing Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra, haldið 1. október 2026 á Hótel Laugarbakka í Húnaþingi vestra, samþykkti eftirfarandi ályktun:

Samgöngu- og innviðamál

Haustþing SSNV fagnar samþykkt samgönguáætlunar fyrir árin 2026–2040 ásamt fimm ára aðgerðaáætlun og því að Fljótagöng á norðanverðum Tröllaskaga eru þar sett í forgang sem næsta stóra jarðgangaframkvæmd. Engu að síður er brýnt að minna á að fjármagn til viðhalds og uppbyggingar tengi- og stofnvega á Norðurlandi vestra hefur um árabíl verið langt frá því sem þarf, en landshlutinn er enn með eitt hæsta hlutfall malarvega á landinu og því einna viðkvæmastur fyrir niðurskurði í viðhaldi. Vetrarþjónusta og snjómokstur eru ekki síður mikilvæg en nýframkvæmdir, enda ræður greið vetrarumferð úrslitum um öryggi íbúa, aðgengi að heilbrigðisþjónustu og samkeppnishæfni atvinnulífs í landshlutanum, og verkefni á borð við endurbætur á tengivegum sem lengi hafa beðið á síðari stigum samgönguáætlana mega ekki lenda aftast í forgangs röðun þegar fjármagni er úthlutað.

Sambærileg staða blasir við í fjarskiptamálum. Í kjölfar þess að slökkt hefur verið á 2G- og 3G-farsímakerfum landsins er brýnt að tryggja að farsímasamband til sveita á Norðurlandi vestra sé fyllilega tryggt. Þótt símafyrirtæki hafi boðið upp á leiðir til að kanna hvort einstök tæki nái sambandi eftir útfösunina leysir slíkt ekki þann vanda að sendar sem áður náðu til afskekktra svæða á 2G/3G-tíðnum þjóna nú færri stöðum, og að uppbygging 4G- og 5G-dreifikerfis hefur ekki alls staðar fylgt sömu landfræðilegu dreifingu og eldri kerfi. Reynslan sýnir að umskiptin hafa á köflum skilið íbúa og vegfarendur eftir sambandslausa á svæðum þar sem eldri kerfi náðu áður sambandi, sem er alvarlegt öryggismál jafnt fyrir íbúa sem ferðafólk, ekki síst á fjallvegum og í dreifbýli þar sem fjarskiptasamband getur ráðið úrslitum í neyðartilvikum.

Innviðaskortur landshlutans nær einnig til raforkukerfisins. Norðurland vestra hefur um árabíl búið við takmarkaða flutnings- og afhendingargetu raforku sem hamlað hefur atvinnuuppbyggingu, fjárfestingum og orkuskiptum, og tækifæri hafa þegar runnið landshlutanum úr greipum af þeim sökum. Haustþing SSNV ítrekar þá kröfu stjórnar SSNV að Norðurland vestra verði sérstaklega skilgreint sem forgangssvæði við uppbyggingu flutningskerfis raforku og að ráðist verði hið fyrsta í uppbyggingu Blöndulínu 3 og Holtavörðuheiðarlínu 1 og 3 auk endurnýjunar Sauðárkrókslínu 1, en núverandi meginflutningslínur í landshlutanum eru þegar fulllestaðar. Jafnframt er það markmið stjórnvalda að afhendingaröryggi í landshlutakerfinu verði ekki tryggt fyrr en árið 2045 allt of fjarlægt og samræmist hvorki þörfum atvinnulífs né markmiðum um orkuskipti og jákvæða byggðapróun.

Á sama tíma mótmælir haustþing SSNV fyrirhugaðri lækkun framlaga ríkisins til hafnarframkvæmda. Hafnir gegna lykilhlutverki fyrir sjávarútveg, ferðaþjónustu og almenna vöruflutninga í sjávarbyggðum Norðurlands vestra, og án viðunandi viðhalds og endurnýjunar

er öryggi og rekstrarhæfi þeirra í hættu. Fámenn sveitarfélög á Norðurlandi vestra hafa takmarkað bolmagn til að standa undir hafnarframkvæmdum þegar framlög ríkisins dragast saman, þrátt fyrir kröfur um öryggi og þjónustustig, og verði dregið enn frekar úr fjármagni er hætt við að nauðsynlegu viðhaldi verði frestað, sem til lengri tíma leiðir til hærri kostnaðar, aukinnar áhættu og skertrar samkeppnishæfni sjávarbyggða á svæðinu.

Haustþing SSNV krefst þess að fjármagn til samgöngubóta, fjarskipta og hafnarframkvæmda á Norðurlandi vestra endurspegli raunverulega þörf landshlutans, með áherslu á öryggi vegfarenda, vetrarþjónustu, fullnægjandi 4G/5G-dekkun og viðhald og uppbyggingu hafna, þannig að innviðirnir standi ekki í vegi fyrir búsetu og atvinnuuppbyggingu í dreifbýli.

Innviðir eru forsenda þess að landshlutar sitji við sama borð þegar kemur að búsetuskilyrðum, atvinnuuppbyggingu og samkeppnishæfni. Verði samgöngur, fjarskipti, raforka og hafnir áfram afgangsstærð í fjármögnun er hætt við að Norðurland vestra dragist enn frekar aftur úr, þvert á markmið um jafnræði landshluta og jákvæða byggðapróun. Haustþing SSNV krefst þess að þessu verði snúið við.

Ályktun þessari er beint til innviðaráðuneytisins hvað varðar samgöngu-, fjarskipta- og hafnarmál, og til umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins hvað varðar forgangsröðun og hraða uppbyggingar flutningskerfis raforku á Norðurlandi vestra.